

Twée vergeten verzetshelden

GELDERMALSEN - Een mislukte aanslag 70 jaar geleden op de gehate hoge SS- en Polizeiführer Rauter bij Woeste Hoeve op de Veluwe had desastreuze gevolgen voor twee inwoners uit de gemeente Geldermalsen.

door Richard van de Velde

De ouders van Eduard Wilbrink waren de Haarlemse kapper Eduard Jacobus Wilbrink en de uit Tricht afkomstige Jansje Smits. Zij trouwden in 1905 in Buurmalsen en kregen daar drie zonen: Peter, Johannes en Eduard Jacobus.

Eduard Wilbrink.

De in 1914 geboren Eduard was tekenaar bij het Kadaster en verloofd met Jo Knobbout uit Beusichem. Hij was lid van het verzet en naar het schijnt betrokken bij de vluchtroute voor geallieerde piloten die deels door het Trichtse Veld liep. Vermoedelijk vanwege deze activiteiten werd hij eind 1944 door de Sicherheitsdienst gearresteerd. Hij zei daarbij tegen zijn vader: „Ik heb het niet gedaan, waarvan ze mij beschuldigen.” Ingevolgen zeiden dat hij iemand in bescherming wilde nemen. Eduard werd vervolgens overgebracht naar de gevangenis in Utrecht. Hier werd hij gemarteld om hem tot bekentenissen te dwingen.

Aanslag op SS-officier

In de nacht van 6 op 7 maart 1945 raakte SS-officier Hans Albin Rauter, de nazi-Duitse leider van de politie in Nederland, bij de Woeste Hoeve op de oostelijke Veluwe zwaargewond bij een toevallige aanslag. Een dag later executeerden de Duitse bezetters als represaille 117 gevangenen bij de plaats van de aanslag en nog eens 111 gevangenen uit verschillende Nederlandse gevangenissen. Uit de gevangenis op het Wolvenplein

in Utrecht werden zes personen, waaronder Eduard Jacobus Wilbrink, uitgekozen die op 8 maart 1945 in Fort De Bilt werden gefusilleerd. Zijn schoonzus moest naar Utrecht komen om Eduard te identificeren. De volgende dag werd zijn stoffelijk overschot overgebracht naar het huis van zijn ouders in Buurmalsen, waar het werd opgebaard. Zijn nichtje Jansje herinnert zich dat nog goed: „Peter, mijn vader, tilde mij op om in de kist te kunnen kijken. Ik weet nog heel goed dat ik een zwart rondje op zijn voorhoofd zag en veel gaten in zijn overhemd.” Voor de vader van Eduard was dit alles zo traumatisch, dat hij zijn kaperszaak verkocht en bij zijn zoon Peter en zijn gezin in Utrecht ging wonen.

in Utrecht werden zes personen, waaronder Eduard Jacobus Wilbrink, uitgekozen die op 8 maart 1945 in Fort De Bilt werden gefusilleerd. Zijn schoonzus moest naar Utrecht komen om Eduard te identificeren. De volgende dag werd zijn stoffelijk overschot overgebracht naar het huis van zijn ouders in Buurmalsen, waar het werd opgebaard. Zijn nichtje Jansje herinnert zich dat nog goed: „Peter, mijn vader, tilde mij op om in de kist te kunnen kijken. Ik weet nog heel goed dat ik een zwart rondje op zijn voorhoofd zag en veel gaten in zijn overhemd.” Voor de vader van Eduard was dit alles zo traumatisch, dat hij zijn kaperszaak verkocht en bij zijn zoon Peter en zijn gezin in Utrecht ging wonen.

Graf van de ouder van Wilbrink.

Tot 2006 werden in het kader van de Dodenherdenking namens het gemeentebestuur op het graf van Eduard op de begraafplaats van Buurmalsen ook bloemen gelegd. In datzelfde jaar besloot de familie om het graf van Eduard naar het Nederlands Ereveld in Loenen over te laten brengen. Het graf van zijn ouders ligt er echter nog steeds en hopelijk wordt het niet geruimd.

Fanatieke verzetsgroep

Ook de in Geldermalsen wonende, maar uit Poederoven afkomstige Adrianus „Jan” van Zee behoorde bij de 6 geselecteerden van

BEKANNTMACHUNG

Der Höhere ff- und Polizeiführer Nordwest gibt bekannt:

Wegen eines in der Nacht vom 6. zu 7. März 1945 von einer Terroristengruppe verübten leigen und hinterhältigen Überfalls auf die Insassen eines deutschen Kraftwagens wurden am 8. d. M. mehrere Hundert Terroristen und Saboteure öffentlich standrechtlich erschossen.

BEKENDMAKING

De Höhere ff- und Polizeiführer Nordwest maakt bekend:

Tengevolge van een in den nacht van 6 op 7 Maart 1945 door een groep terroristen gepleegden leigen en arglistigen overval op de Insittenden van een Duitse auto werden op 8 dezer eenige honderden terroristen en saboteurs in het openbaar standrechtelijk doodgeschoten.

Bekendmaking van talrijke executies.

Fort De Bilt en trof hetzelfde lot. Jan maakte deel uit van de fanatieke Veense verzetsgroep.

„Jan” van Zee

De jonge leden ervan hadden allemaal een goede baan: Wim Colet had een aannemersbedrijf en Kees Hazeleger was boekhouder bij de veiling in Veen. Samen met Jan, Gert Tameris en Cor van Ballegooijen vormden zij onder leiding van Huib van der Maaden deze verzetsgroep. Veel van hun verzetswerk is niet bekend. Ze hielpen wel een Engelse piloot toen hij in vijandelijk gebied terecht kwam en hebben bijgedragen aan de ontsnapping van enkele joden in Zaltbommel.

Door intern verraad kwam de groep tenslotte ten val. De verzetsgroep nam een gedeserteerde Duitse jongen in vertrouwen, die

uiteindelijk bij de groep werd gelaten. Toen het Land van Heiden en Altena door het Ardenne offensief weer volstroome Duitse soldaten, voegde deze k zich weer bij zijn kameraden. volg daarvan was dat rond kerstdagen van 1944 met gro Duits machtsvertoon de verz strijders één voor één werden gepakt en overgebracht naar gevangenis aan het Wolvenplein Utrecht. Een imposant graf N.H. Begraafplaats in Poederoven herinnert nog aan Jan.

Deze beide jongemannen gaf hun leven voor onze vrijheid dat mogen wij nooit vergeten.

Mocht u nog over aanvullende informatie beschikken over de vengenoemde mannen, kunt contact opnemen met Richard van de Velde, telnr. 0345-502583 of zijn website www.oorlogsslachtersfsgemeentegeldermalsen.nl

Het graf van Van Zee.